

**Wymagania edukacyjne z przedmiotu
wiedza o społeczeństwie na poziomie
rozszerzonym dla klas drugich**

**XXXV LO im. Bolesława Prusa
w Warszawie**

Wymagania ogólne

I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.

Uczeń znajduje i wykorzystuje informacje na temat życia publicznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski; wyraża i uzasadnia własne zdanie w wybranych sprawach w formie ustnej i pisemnej na różnych forach publicznych; przedstawia i uzasadnia poglądy odmienne od własnych.

II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.

Uczeń rozpoznaje problemy w skali lokalnej, krajowej, europejskiej i globalnej oraz szuka ich rozwiązania; rozumie złożoność problemów społecznych i politycznych; dostrzega perspektywy różnych uczestników życia publicznego.

III. Współdziałanie w sprawach publicznych.

Uczeń współpracuje z innymi – planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; sprawnie korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego; zna i stosuje zasady samoorganizacji i samopomocy.

IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.

Uczeń wyjaśnia demokratyczne zasady i procedury oraz stosuje je w codziennym życiu; charakteryzuje demokrację na tle innych ustrojów, ocenia działanie instytucji demokratycznych w Polsce i na świecie; ocenia rolę stowarzyszeń i organizacji obywatelskich oraz różnych form aktywności obywateli w funkcjonowaniu współczesnej demokracji.

V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń opisuje sposób działania władz publicznych i innych podmiotów życia publicznego; wykorzystuje swoją wiedzę o zasadach demokracji i ustroju Polski do interpretacji i oceny wydarzeń w życiu społecznym i politycznym; przedstawia prawa i obowiązki obywatela Rzeczypospolitej Polskiej; rozumie znaczenie prawa i praw człowieka w codziennym życiu obywatela oraz rozpoznaje przypadki ich łamania.

VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.

Uczeń przedstawia związki między swoim życiem a sytuacją społeczności lokalnej, sytuacją Polski, Europy i świata; wyjaśnia złożoność zjawisk społecznych, politycznych, ekonomicznych i kulturowych; uwzględnia perspektywę globalną w interpretacji tych zjawisk.

Wymagania szczegółowe

I. Podstawy wiedzy socjologicznej.

Uczeń potrafi omówić podstawowe reguły życia społecznego, funkcjonowania zbiorowości i grup społecznych, ich rodzaje, zna podstawowe typy procesów i konfliktów społecznych oraz metody ich rozwiązywania. Zna pojęcie struktury społecznej oraz teorie struktur społecznych, podziałów klasowych jak również typy organizacji historycznych i współczesnych społeczeństw, ich przeobrażeń i zmian.

II. Naród i procesy narodowościowe we współczesnym świecie.

Uczeń rozumie i potrafi przedstawić pojęcie i genezę narodu, czynniki narodotwórcze, postawy wobec mniejszości narodowych, problemy i konflikty narodowościowe oraz ich skutki, różnorodność polityki państw wobec mniejszości narodowych i etnicznych, problemy i skutki emigracji oraz imigracji do/i z Polski.

III. Kultura we współczesnym świecie.

Uczeń rozumie pojęcie kultury, jej różnych typów i rodzajów, znaczenie dla funkcjonowania społeczeństwa, potrafi zdefiniować i analizować pluralizm kulturowy i jego konsekwencje. Potrafi rozważać i analizować współczesne spory światopoglądowe.

IV. Obywatelstwo, społeczeństwo obywatelskie.

Uczeń zna procedury nabywania i utraty obywatelstwa, zna prawa i obowiązki obywatelskie (konstytucyjne), postawy i cnoty(powinności) obywatelskie, potrafi określić genezę i mechanizmy funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, jego cechy oraz zastosować prawo dla realizacji swoich interesów indywidualnych lub grupowych.

V. Środki masowego przekazu, opinia publiczna.

Uczeń potrafi wyjaśnić pojęcie opinii publicznej, mechanizmy sondaży, ich znaczenie we współczesnej polityce. Uczeń rozumie rolę i znaczenie mediów, ich wolności, pluralizmu mediów, znaczenie etyki dla dziennikarzy i mediów, problem wiarygodności, rzetelności i prawdziwości przekazu medialnego. Uczeń umie się krytycznie odnieść do przekazu medialnego, odróżnia informacje od opinii i komentarzy.

VI. Demokracja: zasady i procedury.

Uczeń potrafi wyjaśnić pojęcie demokracji, podstawowe wartości demokratyczne, procedury demokratyczne, zna zalety i wady demokracji.

VII. Polityka, podstawowe pojęcia i mechanizmy współczesnej polityki.

Uczeń zna i potrafi objaśnić podstawowe mechanizmy polityki demokratycznej, zna najważniejsze współczesne ideologie i doktryny polityczne, zna programy partii politycznych w Polsce, potrafi scharakteryzować rolę i funkcje partii politycznych, zalety i wady systemów partyjnych we współczesnym świecie, zalety i wady głównych typów ordynacji wyborczych i ich konsekwencje.

VIII. Państwo i jego rola we współczesnym świecie.

Uczeń zna pojęcie i rolę instytucji państwa, jego funkcje i cechy. Potrafi scharakteryzować podstawowe modele ustrojowe państw demokratycznych. Potrafi analizować i porównywać działanie władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej w różnych modelach ustrojowych, określić wady i zalety poszczególnych rozwiązań ustrojowych jak również zagrożeń współczesnej demokracji.